

KÖPRÜ Projesi

SIVAS MİLLÎ EĞİTİM
MÜDÜRLÜĞÜ

T.C. İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK

FASİKÜL 5

Demokratikleşme Çabaları

Köprü Projesi Youtube Kanalı

SİVAS MİLLÎ EĞİTİM
MÜDÜRLÜĞÜ

KÖPRÜ *projesi*

T.C.
İnkılap Tarihi ve
Atatürkçülük 8. Sınıf
Ünite 5: Demokratikleşme Çabaları

Sahibi

Sivas Millî Eğitim Müdürü
Ebubekir Sıddık Savaşçı

Genel Yayın Yönetmeni

Köprü Projesi Birimi

Yayın Kurulu

Hüseyin Yıldız
İbrahim Yuvacı
Sabit Özdal

Tasarım - Dizgi

Ömer Faruk Özcan

▶ İÇİNDEKİLER

- 3 Çok Partili Hayata Geçiş Denemeleri
- 3 Demokratikleşme Adımları
- 4 Atatürk Döneminde Kurulan Partiler
- 5 Mustafa Kemal'e Suikast Girişimi
- 6 Cumhuriyet Yönetimine Yönelik Tehditler
- 8 Etkinlikler
- 10 Değerlendirme Testi 1
- 13 Değerlendirme Testi 2
- 15 Cevap Anahtarları

► ÇOK PARTİLİ HAYATA GEÇİŞ DENEMELERİ

- Demokrasinin uygulandığı toplumlarda herkes düşüncelerini serbestçe söyleme özgürlüğüne sahiptir. Toplumdaki bireylerin düşüncelerini rahatça açıklayabilmesi, hür ve birbirinin haklarına saygılı yaşayabilmesi ancak iyi bir yönetim sistemi sayesinde gerçekleşebilir.
- Çağımıza en uygun devlet ve yönetim biçimi ise demokrasidir.
- Demokrasi için ilk koşul, ülkenin bağımsız olmasıdır.
- Bağımsızlığın var olmasından sonra milli egemenlik ilkesinin gerçekleşip gerçekleşmediğine bakılır.
- Milli egemenliğin gerçekleştirilmesinde ise siyasi partiler önemli bir aracılık görevi yaparlar. Çünkü seçimlere katılan siyasi partiler aldıkları oylar ile halkın seçtiği kişilerin meclise milletvekili olarak girmesini sağlarlar.

► Demokratikleşme Adımları

- Milli Mücadele'de amaç bağımsızlık olduğu için mecliste farklı fikirlerden gruplar olsa da siyasi parti kurulmamıştı. Bu farklı gruplar; Millî Mücadele'nin devam ettiği dönemde şahsi fikirlerini bir tarafa bırakarak birlikte hareket etmiş, Misakımillî hedefleri doğrultusunda vatanın kurtarılmasını öncelikli hedef olarak belirlemişlerdi.
- Atatürk cumhuriyetin ilk yıllarında çok partili yaşama geçiş için de birçok kez önyak olmuştur. Bu denemeler yapılmış olsa da cumhuriyet yönetimine yönelik isyan hareketleri nedeniyle kesintiye uğramıştır.
- Ülkemizde çok partili hayata kesin olarak geçiş Atatürk'ün vefatından sonra olacaktır.
- Demokrasiyi geliştirerek milli egemenliği pekiştirmek, hükümet işlerinin denetlenmesini sağlamak, farklı fikir ve düşüncelerin temsil edilmesini sağlamak amacıyla siyasi partiler kurulmuştur.
- Mustafa Kemal, bu amaçla ülke içinde demokratik bir rejimin kurulmasına öncülük etti. Bir siyasi parti kurarak çok partili yaşama geçiş ortamını oluşturmak istedi.

► Cumhuriyet Halk Partisi

- Yeni Türk Devleti'nin ilk siyasi partisidir. Mustafa Kemal tarafından 9 Eylül 1923 tarihinde kurulmuştur.
- Mecliste var olan Müdafaa-i Hukuk Grubu'ndaki 1. Grubun partiye dönüşmüş halidir. Cumhuriyetin ilanından sonra 10 Kasım 1924 tarihinde Cumhuriyet Halk Fırkası adını almıştır.
- Cumhuriyet inkılaplarını gerçekleştiren parti, 1950 yılına kadar iktidar partisi olarak ülkeyi yönetmiştir.

► Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası

- Türkiye'nin ilk muhalefet partisidir. 17 Kasım 1924 tarihinde kurulmuştur.
- Milli Mücadele Dönemi'nin önemli isimleri olan Kazım Karabekir, Rauf Bey, Refet Bey, Ali Fuat Paşa ve Adnan Adıvar tarafından kurulmuştur.
- Cumhuriyeti benimseyen parti, ekonomide liberalizmi savunmuştur.
- Doğuda çıkan Şeyh Said İsyanı ile bağlantısı olduğu gerekçesiyle 1925 yılında kapatılmıştır.

Fırka: Parti

► Serbest Cumhuriyet Fırkası

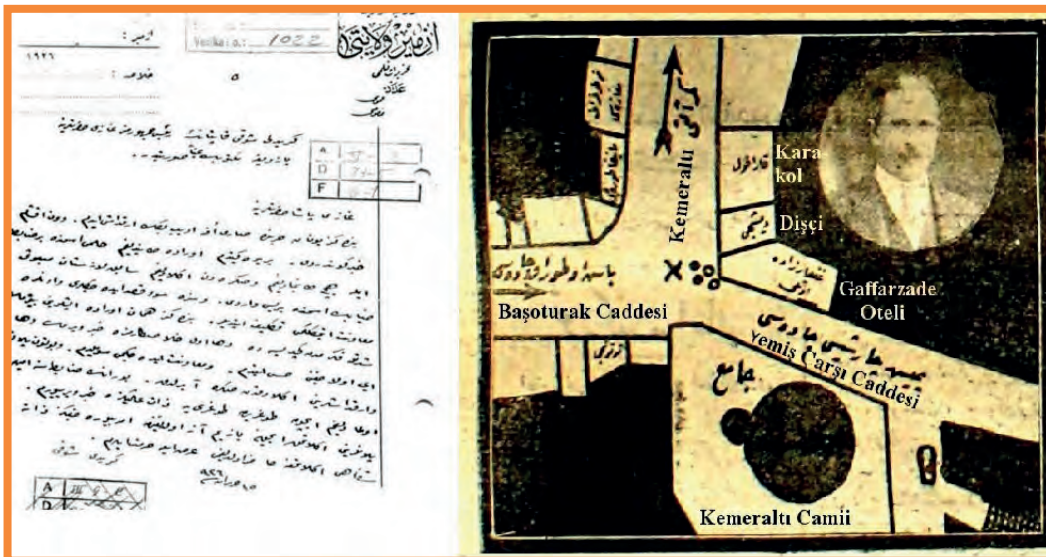
- Mustafa Kemal'in önerisi üzerine Fethi Okyar tarafından 12 Ağustos 1930 tarihinde kurulmuştur.
- 1929 Dünya Ekonomi Krizi sonrasında sağlam muhalefet ile iktidarın denetlenmesi amacıyla kurdurulmuştur.
- Ekonomide liberalizmi savunmuştur.
- Zamanla partiye eski rejim yanlıları girince, Fethi Okyar tarafından 17 Kasım 1930 tarihinde kapatılmıştır.

Mustafa Kemal Atatürk Döneminde Türkiye'de Çok Partili Hayata Geçiş Sağlanamamıştır!

► MUSTAFA KEMAL'E SUİKAST GİRİŞİMİ

- Mustafa Kemal, Türk milletini çağdaş uygarlık düzeyine ulaştırmak amacıyla gerçekleştirdiği inkılaplarla millete yeni ufuklar açmıştı. Ancak bu durumdan rahatsız olan bazı çıkar grupları ortaya çıkmıştı. Onlar için en önemli konu, kendi çıkarlarını koruyabilmektir. Bu amaçla korkunç planlar yapmaktan çekinmiyorlardı.
- Terakkiper Cumhuriyet Fırkasının kapatılmasından sonra cumhuriyet karşıtları Mustafa Kemal'i kendilerine hedef almışlardı. Bu hilafet ve saltanat yanlıları, Mustafa Kemal ortadan kaldırılsa onun yaptığı tüm inkılapların da sona ereceğini düşünüyorlardı.
- Ziya Hurşit ve taraftarları Batı Anadolu'yu kapsayan yurt gezisinde Mustafa Kemal'e İzmir'de suikast girişiminde bulunmayı tasarladılar.
- Mustafa Kemal'in İzmir'e bir gün geç gelmesi, bu korkunç planın ortaya çıkmasına sebep oldu.
- Suikastçılar Sakız Adası'na tekne ile kaçırarak Giritli Şevki, korku ve pişmanlık duyarak durumu İzmir Valisine bildirdi.

İhbar Mektubu

Suikast Planının Krokisi

- İttihat Terakki Fırkası'nın ve Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası'nın bazı taraftarları da suikast girişimi ile ilişkili oldukları gerekçesiyle tutuklandılar.
- Olayın duyulması üzerine tüm ülkede mitingler düzenlendi. Bu mitinglerde suikasta girişenler halk tarafından nefretle kınandı. Milletçe Mustafa Kemal'e ve onun yaptığı inkılaplara sevgi ve bağlılık gösterileri yapıldı.

“Temeli, büyük Türk milletinin vicdanında, akıl ve şuurunda atılmış olan cumhuriyetimizin, bir vücudun koparılması ile yok olacağını zannedenler çok zayıf akıllı bahtsızlardır. Benim naçiz vücudum bir gün elbet toprak olacaktır. Fakat Türkiye Cumhuriyeti ilelebet payidar kalacaktır.”

► CUMHURİYET YÖNETİMİNE YÖNELİK TEHDİTLER

- Cumhuriyetin ilanından sonra ülkemizde gerçekleştirilen inkılaplar birtakım çevrelerde tepkilere neden oldu.
- Türkiye Cumhuriyetinin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü bozmak isteyen hareket ve tehditler daha çok etnik ve dinsel kaynakları kullanarak ortaya çıkmıştır.
- Bu tehditler, cumhuriyete, laikliğe, inkılaplara ve ülkenin bölünmez bütünlüğüne karşı yapılmış hareketlerdi.
- Bu tehditlerin demokratik hayatı olumsuz etkileyen iç politika sonuçları olduğu gibi, ülkemizi uluslararası alanda zor durumda bırakan dış politika sonuçları da oluyordu.

► Şeyh Sait Ayaklanması

- Lozan'dan sonra Türkiye ile İngiltere arasında Musul'un kime ait olduğu ile ilgili görüşmeler başlamıştı.
- İngiltere, Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde başlayan huzursuzluğu kendi lehine çevirmek için çalışmalara başlamıştı.
- Halifeliğin kaldırılmasından dolayı bölge halkının dini konulardaki hassasiyeti daha da artmış ve bir isyan çıkma olasılığı belirmişti.
- İngiliz casuslarının halkı kışkırtmasıyla da Şeyh Sait önderliğinde bir isyan çıktı.
- İsyancıların amacı cumhuriyet ve inkılapları ortadan kaldırarak eski rejimi geri getirmektir.

İsyana Karşı Alınan Önlemler

- İstifa eden Fethi Okyar Hükümeti yerine İsmet İnönü Hükümeti kurulmuştur.
- Taktirî Sükûn (Huzuru Sağlama) Kanunu çıkarılmıştır.
- İstiklal Mahkemeleri kurulmuştur.
- Bölgede kısmi seferberlik ilan edilmiş ve ayaklanma 3 Haziran 1925'te bastırılmıştır.

► Şeyh Sait İsyanının Sonuçları

- Türkiye'nin ilk muhalefet partisi olan Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası, isyanda rolü olduğu gerekçesiyle kapatılmıştır.
- Şeyh Sait isyanı, Türkiye'de çok partili hayata geçiş için ortamın uygun olmadığını göstermiştir.
- **Şeyh Sait İsyanı, laik Cumhuriyet rejimini yıkmaya yönelik ilk isyandır.**
- İngiltere bu isyanı kullanarak Musul sorununun Türkiye aleyhine çözümlenmesini sağlamıştır.
- Musul,1926 Ankara Antlaşması'yla İngiltere mandası altındaki Irak'a bırakılmıştır. Bu durum Misakı Milliye aykırıdır.

► Menemen Olayı

- Fethi Okyar'ın Serbest Cumhuriyet Fırkasını kapatmasından sonra Manisa'da bulunan Derviş Mehmet çevresine topladığı yandaşlarıyla birlikte İzmir'in Menemen ilçesine geldi.
- Menemen'de halkın dinî duygularını kullanarak cumhuriyet ve inkılaplara karşı bir isyan çıkarttı.
- İsyancılar, kendilerine engel olmak isteyen Öğretmen Asteğmen olarak vatani görevini yapmakta olan Mustafa Fehmi Kubilay'ı ve iki bekçiyi şehit ettiler.
- Bu olay ile daha da cesaretlenen isyancılar Menemen sokaklarında, halkı inkılaplara ve devletin rejimine karşı kışkırtmaya çalıştılar.
- Menemen'de çıkan isyan bu isyan askeri birlikler tarafından daha sonra bastırıldı. İsyancılar yakalanarak gerekli cezaya çarptırıldı.
- Kubilay olayının etkisiyle çok partili hayata geçiş çalışmaları sekteye uğradı.
- Cumhuriyetin varlığına yönelik olarak ortaya çıkan Menemen Olayını, Türk milleti mitingler düzenleyerek protesto etmiştir.

İsyanı çıkaran Derviş Mehmet

Asteğmen Kubilay

▶ ETKİNLİKLER

▶ Etkinlik 1

Verilen cümlelerde boşlukları tabloda verilen uygun kelimelerle doldurunuz.

Şeyh Sait	Fethi Okyar	Çok Partili	Menemen Olayı
Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası	Cumhuriyet Halk Fırkası	Liberal	Şeyh Sait
Suikast Girişimi	Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası	Asteğmen Kubilay	Çok Partili

1. Cumhuriyet Tarihi'nde kurulan ilk siyasi parti..... Fırkasıdır.
2. Cumhuriyet Tarihi'nde kurulan ilk muhalefet partisi..... Fırkasıdır.
3. Yönetim alanında demokrasinin tam anlamıyla işleyebilmesi için ..... siyasi hayata geçilmeliydi.
4. Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası ..... İsyanı ile bağlantısı bulununca kapatıldı.
5. .... İsyanı Cumhuriyet yönetimini yıkmaya yönelik bir isyandır.
6. Serbest Cumhuriyet Fırkası'nı Atatürk'ün isteği ile Paris Büyük Elçisi ..... kurmuştur.
7. Serbest Cumhuriyet Fırkası'nın kapatılmasından sonra İzmir'de ..... yaşanmıştır.
8. Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası ve Serbest Cumhuriyet Fırkası ekonomide ..... politikayı savunmuşlardır.
9. Mustafa Kemal kendisine yönelik ..... üzerine: "Benim naçiz vücudum elbet bir gün toprak olacaktır, fakat Türkiye Cumhuriyeti ilelebet payidar kalacaktır" sözünü söylemiştir.
10. Kazım Karabekir ve Ali Fuat Paşalar ordudaki görevlerinden istifa ederek..... kurdular.
11. Menemen Olayı sırasında ..... şehit edilmiştir
12. Şeyh Sait İsyanı ve Menemen Olayı Türkiye'de ..... siyasi hayata geçiş için uygun ortamın olmadığını göstermiştir.

► ETKİNLİKLER

► Etkinlik 2

Tabloda verilen bilgileri doğru-yanlış olarak değerlendiriniz.

		D	Y
1	Şeyh Sait İsyanı'nın bastırılması için Takriri Sukun Kanunu çıkarıldı.		
2	Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası'nın kapatılmasından sonra Cumhuriyet karşıtları Şeyh Sait İsyanı'nı çıkarmıştır.		
3	Serbest Cumhuriyet Fırkası rejim karşıtlarının toplandığı bir yer haline gelince Fethi Okyar tarafından kapatılmıştır.		
4	Cumhuriyet Halk Fırkası ekonomide devletçilik programını benimsemiştir.		
5	Şeyh Sait İsyanı dış politikada Musul sorununun Türkiye lehine çözülmesine sebep olmuştur.		
6	1926 yılında İzmir'de Mustafa Kemal'e yönelik suikast girişimi planlanmıştır.		
7	Menemen Olayı sonunda halk tüm yurttta protesto gösterileri düzenleyerek Cumhuriyet rejimine desteğini göstermiştir.		
8	Mustafa Kemal Cumhuriyetin ilanından sonra kendisi Cumhurbaşkanı olunca parti başkanlığını Fethi Okyar'a bırakmıştır.		
9	Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası'nın bazı taraftarları Mustafa Kemal'e yönelik suikast girişimi ile ilişkili oldukları gerekçesiyle tutuklandılar.		
10	İngiliz casuslarının halkı kışkırtmasıyla Şeyh Sait önderliğinde bir isyan çıkmıştır.		

► DEĞERLENDİRME TESTİ 1

1. Düşünce ve inanç hürriyeti, milli iradenin hâkim olduğu demokratik ülkelerde gelişir. Milli Mücadele'nin hazırlık döneminden itibaren Mustafa Kemal'in öncülüğünde, millet iradesine dayalı, demokratik bir yönetim sisteminin oluşması için birçok çalışma yürütülmüştür.

Verilen gelişmelerden hangisi demokratik sistemin gelişmesi doğrultusunda yapılan çalışmalara örnek olarak verilebilir?

- A) Saltanatın Kaldırılması
- B) Maarif Kongresinin Toplanması
- C) Hıfzıssıha Müessesinin Açılması
- D) İzmir İktisat Kongresinin Toplanması

2. İster iktidar ister muhalefet partisi olsun bütün siyasi partiler ülkeye hizmet için vardır. Muhalefet ve iktidar partileri birbirlerinin tamamlayıcısıdır. Muhalefet partileri, iktidar partisinin icraatlarını takip eder, yanlış gördüğü uygulamalar hakkında iktidar partisinin uyarır ve kendi önerilerini sunarlar. İktidar partisi de muhalefet partilerinin önerilerini dikkate alarak ülke menfaatlerine en uygun adımı atar. Bu şekilde el ele veren iktidar ve muhalefet partileri halkın refah ve huzuruna hizmet ederler. Ülkede demokratik yönetim ve anlayışın gelişmesine katkı sağlarlar.

Verilen parçaya göre aşağıdaki çıkarımlardan hangilerini yapabiliriz?

- I. Muhalefette en az iktidar kadar gereklidir.
- II. Muhalefet partileri demokrasiyi geliştiren unsurlardandır.
- III. Muhalefet partileri iktidarın yaptıklarına karşı çıkarlar.

- A) I-II   B) II-III   C) I-III   D) I-II-III

3. Demokrasilerde insanlar düşündüklerini ifade etmekte ve inançlarının gereğini yerine getirmekte hürdürler. Demokrasi farklı düşünenleri himaye eder. Her düşünceye saygı, demokrasi tarlasını sulayan bir nehir gibidir. Bu nehir ne kadar güçlü olursa o topraklarda o denli bereketli ekinler boy verir.

Verilen parçaya göre aşağıdakilerden hangisi Türkiye'de demokrasinin gelişmesi için yapılan çalışmalara örnek olarak gösterilemez?

- A) Cumhuriyet Halk Fırkasının Kurulması
- B) Serbest Cumhuriyet Fırkasının Kurulması
- C) Soyadı Kanununun Kabulü
- D) TBMM'nin Açılması

4. Terakkiperver Cumhuriyet Fırkasının kurulmasıyla cumhuriyet tarihinde ilk kez çok partili siyasi hayat başladı. Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası ekonomide serbest girişimi esas alan liberal modeli savunuyordu. Ayrıca parti programında "Halkın dini inanç ve görüşlerine saygılıyız" ibaresi yer alıyordu. Bu cümle rejim karşıtı kişilere cesaret vermiş ve ülkemizin doğu bölgesinde bir ayaklanma çıkmıştır. Bu ayaklanmayla ilişkili görülen Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası hükümet tarafından kapatılmıştır.

Verilen parçaya göre hangi çıkarımı yapmamız doğru olmaz?

- A) Türkiye'de ilk muhalefet partisi kurulmuştur.
- B) Liberal ekonomi politikasını halk yanlış anlamıştır.
- C) Yeni partinin kurulması isyancılara cesaret vermiştir.
- D) Çok partili hayata geçiş denemesi başarısızlıkla sonuçlanmıştır.

5. 1929 Dünya Ekonomik Krizi tüm dünyayı etkilediği gibi Türkiye'yi de etkilemiş, özellikle ekonomik alanda yaşanan sorunlar halkın hükümete tepki göstermesine neden olmuştur. Mecliste ekonomi politikalarını denetleyecek ve alternatif politikalar üretecek yeni bir partiye ihtiyaç vardı. Bu ihtiyacın farkında olan Atatürk, yakın arkadaşı Fethi Bey'den yeni bir parti kurmasını istedi. Bu isteği yerine getiren Fethi Bey, Serbest Cumhuriyet Fırkasını kurdu.

Bu bilgiye göre Serbest Cumhuriyet Fırkasının kurulmasında etkili olan temel faktörün aşağıdakilerden hangisi olduğu söylenebilir?

- A) Çok partili hayata geçme zorunluluğu
B) Demokrasinin geliştirilmek istenmesi
C) Mustafa Kemal'in isteği
D) 1929 Dünya Ekonomik Krizi
6. Cumhuriyetin ilk yıllarında kurulan ilk muhalefet partilerinin bazı özellikleri tabloda verilmiştir.

Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası	Serbest Cumhuriyet Fırkası
<ul style="list-style-type: none"> İlk genel başkanı Kazım Karabekir Liberal ekonomi modeli Cumhuriyet ilkesine bağlıdır. İnkıpların zamana yayılarak yapılmasını savunmuştur. 	<ul style="list-style-type: none"> İlk Genel Başkanı Fethi Bey Liberal ekonomi modeli Cumhuriyet ilkesine bağlıdır. Vergilerin yeniden düzenlenmesini gerekli görmüştür.

Yukarıda verilen tabloya göre hangi çıkarımı yapmamız doğru olmaz?

- A) İki partide ekonomik olarak liberal politikayı benimsemiştir.
B) Bu partiler iktidar partisine karşı olarak kurulmuştur.
C) Kurulan partiler isyan sonucu hükümet tarafından kapatılmıştır.
D) Kurulan partiler halk yönetimini savunmuştur.

7. "Girmeden tefrika bir millete, düşman giremez Toplu vurdukça yürekler, onu top sindiremez."
Mehmet Akif Ersoy

"Bilelim ki kazandığımız zafer milletin kuvvetlerini birleştirmesinden ileri gelmiştir. Eğer aynı zaferleri ileride de kazanmak istiyorsak aynı esasa dayanalım, aynı yolda yürüyelim"
M. Kemal Atatürk

Yukarıda verilen sözlerden çıkarılabilecek en uygun kavram aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ya istiklal ya ölüm!
B) Batıya uyum sağlama.
C) Din ve devlet işlerinin ayrılması
D) Milli birlik ve beraberlik
8. Mustafa Kemal kendisine yapılan suikast teşebbüsünün ardından "Boşa çıkarılan suikast teşebbüsünden sonra vatandaşlarımdan aldığım mektup ve telgraflar beni çok mutlu etti. Bu elim olayın benim şahsımdan ziyade cumhuriyetimize ve onun prensiplerine yönelik olduğuna şüphe yoktur..." sözlerini sarfetmiştir.

Bu söze göre aşağıda ki çıkarımlardan hangisini yapmamız doğru olmaz?

- A) Türk halkı Mustafa Kemal'e destek olmuştur.
B) Suikast planını yapanlar Mustafa Kemal tarafından affedilmiştir.
C) Suikastin esas amacı cumhuriyetin değerlerini yıkmaktır.
D) Suikast teşebbüsü başarıya ulaşamamıştır.

9. “Büyük Millet Meclisinde ve millet karşısında ulus işlerinin serbestçe tartışılması ve iyi niyet sahibi kişilerin ve partilerin özel görüşlerini ortaya koyarak milletin yüksek menfaatlerini aramaları, benim gençliğimden beri aşık ve taraftar olduğum bir sistemdir”

Mustafa Kemal’in verilen sözünü, aşağıda ki konular başlıklarından hangisi en iyi karşılar?

- A) Çok Partili Hayata Geçiş Denemeleri
- B) Çağdaşlaşma Yolunda Adımlar
- C) Sanat, Spor ve Atatürk
- D) Cumhuriyete Karşı Ayaklanmalar

10.

Cumhuriyet Halk Fırkası	Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası	Serbest Cumhuriyet Fırkası
-Kurulan ilk siyasi partidir. -Mustafa Kemal tarafından kurulmuştur.	-İlk muhalefet partisidir. -İlk genel başkanı Kazım Karabekir’dir. -Şeyh Sait İsyanı sonucu hükümet tarafından kapatılmıştır.	-Kurulan ikinci muhalefet partisidir. -Mustafa Kemal’in isteği ile Fethi Bey tarafından kurulmuştur. -Kurulduktan kısa süre sonra Fethi Bey tarafında kapatılmıştır.

Tabloda ki verilen bilgilere göre aşağıda ki çıkarımlardan hangisini yapmamız doğru olmaz?

- A) Türkiye’de demokrasinin gelişmesi için çalışmalar yapılmıştır.
- B) Mustafa Kemal çok partili hayata geçişi desteklemiştir.
- C) İlk siyasi parti Mustafa Kemal tarafından kurulmuştur.
- D) Muhalefet partileri hükümet tarafından kapatılmıştır.

11. • İlk genel başkanı Mustafa Kemal’dir.
• Devletçi ekonomik modeli savunmuştur.
• Cumhuriyetçi ve Laik devlet anlayışına bağlıdır.
• Köklü inkılapları gerekli görür.

Yukarıda özellikleri verilen siyasi parti aşağıda kilerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?

- A) Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası
- B) Serbest Cumhuriyet Fırkası
- C) Cumhuriyet Halk Fırkası
- D) Demokrat Parti

12. 13 Şubat 1925 tarihinde yaşanan Şeyh Sait İsyanı dış politikada olumsuz sonuçlara neden olmuştur.

Şeyh Sait İsyanının sonuçlarından hangisi verilen bilgiyi destekler niteliktedir?

- A) Ülkede güvenlik sorunu yaşanmıştır.
- B) Musul sorunu İngilizlerin istediği şekilde sonuçlanmıştır.
- C) TBMM tarafından Takrir-i Sükun Kanunu çıkarılmıştır.
- D) Ülke ekonomisi zarar görmüştür.

▶ DEĞERLENDİRME TESTİ 2

1. Ders sonunda işlenen konu ile ilgili verilen etkinlik kâğıdında, bilgi doğru ise "D", yanlış ise "Y" sütunu işaretlenecektir.

Türkiye'de Demokratikleşme Çabaları	D	Y
Halk Fırkası Türkiye'nin ilk siyasi partisidir.		
İlk muhalefet partisi İttihat ve Terakki'dir.		
Serbest Cumhuriyet Fırkasını Mustafa Kemal kurmuştur.		

Buna göre etkinlik kâğıdının doğru işaretlenmiş şekli aşağıdakilerden hangisidir?

A)

✓	
	✓
	✓

B)

	✓
✓	
✓	

C)

✓	
	✓
✓	

D)

	✓
	✓
✓	

2. Serbest Cumhuriyet Fırkasının kurulmasında etkili olan iç ve dış nedenler şunlardır:

- I. Halkın tercihlerinin ülke yönetimine yansıtılmak istenmesi.
- II. Hükümeti denetleyecek bir muhalefet partisine ihtiyaç duyulması.
- III. 1929 Dünya Ekonomik Buhranının Türkiye'yi etkilemesi.

Verilen nedenlerden hangileri Serbest Cumhuriyet Fırkasının kurulmasında etkili olan iç nedenlerdendir?

- A) Yalnız I
B) I ve II
C) II ve III
D) I-II ve III

3. Cumhuriyet ilan edildikten sonra Türkiye'de farklı görüşleri yansıtabilmek için çok partili yaşama geçme girişimleri olmuştur. Ancak bu girişimler uzun süre başarıya ulaşamamıştır.

Verilen bilgiye göre çok partili yaşama geçerek ulaşılmak istenen temel hedef aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- A) Avrupa'nın istediği gibi bir devlet olmak
- B) Dünya barışına katkı sağlamak
- C) Türkiye'de demokrasiyi güçlendirmek
- D) Kadınları erkeklerle eşit hale getirmek

4. Bir ülkede muhalefet partilerinin varlığı;

- I. İktidara alternatif olması
- II. Hükümetin denetlenmesi
- III. Çıkarılan tüm kanunlara itiraz etmesi

Durumlarından hangileri için gereklidir?

- A) Yalnız I
B) I ve III
C) I ve II
D) I-II ve III

5. Osmanlı Devleti'nin son döneminde ve Cumhuriyetin kuruluşundan sonra bu topraklar birçok isyana sahne olmuştur. Çıkarılan isyanlardan bazıları:

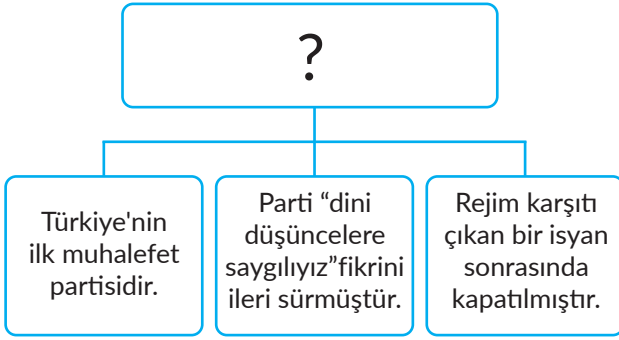
- I. 31 Mart Olayı
- II. Şeyh Sait İsyanı
- III. Ermeni ve Rum Ayaklanmaları

Bu isyanlardan hangilerinin yapılan yeniliklere karşı çıkarıldığı söylenebilir?

- A) Yalnız I
B) I ve III
C) II ve III
D) I ve II

6.

Yukarıda bazı özellikleri verilen siyasi parti aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İttihat ve Terakki Partisi
- B) Serbest Cumhuriyet Fırkası
- C) Halk Fırkası
- D) Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası

7. Mustafa Kemal, Türk toplumunun çağdaşlaşması ve demokrasinin yerleşmesi için çalışıyordu. Hükümetin denetlenmesi, Mecliste farklı görüş ve düşüncelerin ortaya çıkmasını istiyordu.

Atatürk'ün bu amaçla yaptığı ancak başarılı olamadığı çalışma hangisidir?

- A) Çok partili hayat denemeleri
- B) Halifeliğin kaldırılması
- C) Devletçilik
- D) Türk Tarih kurumunun kurulması

8.

Milli mücadeleden sonra hızlanan inkılaplar toplumun tamamı tarafından hemen benimsenmemiştir. Çıkarları elden giden ya da inkılapları anlayamayan bazı gruplar yapılan yeniliklere karşı sert tepki göstermiştir.

Aşağıdakilerden hangisi bu tepkilere örnek olarak gösterilebilir?

- A) Çok partili hayata geçiş denemeleri
- B) Şeyh Sait isyanı
- C) Harf inkılabı
- D) Türk dil ve tarih kurumunun kurulması

9.

Ulusal kurtuluş savaşı bittikten ve Cumhuriyet kurulduktan sonra Türkiye bazı denemelere rağmen demokrasinin bir gereği olarak çok partili hayata geçememiş uzun bir süre tek parti tarafından yönetilmiştir.

Bu durum Türkiye'de aşağıdakilerden hangisini zorlaştırmıştır?

- A) İnkılapların yapılmasını
- B) Cumhurbaşkanı seçilmesini
- C) Hükümetin denetlenmesini
- D) Kanunları çıkarılmasını

► CEVAP ANAHTARLARI

► Etkinlik 1

1	Cumhuriyet Halk	4	Şeyh Sait	7	Menemen Olayı	10	Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası
2	Terakkiperver Cumhuriyet	5	Şeyh Sait	8	Liberal	11	Asteğmen Kubilay
3	Çok Partili	6	Fethi Okyar	9	Suikast Girişimi	12	Çok Partili

► Etkinlik 2

1	D
2	Y
3	D
4	D
5	Y
6	D
7	D
8	Y
9	D
10	D

► Değerlendirme Testleri

	Değerlendirme Testi 1	Değerlendirme Testi 2
1	A	A
2	A	B
3	C	C
4	B	C
5	D	D
6	C	D
7	D	A
8	B	B
9	A	C
10	D	
11	C	
12	B	

Düşlerinize Yaklaştıran Köprüler kuruyoruz.

KÖPRÜ

Projesi

Kurslarda Öğretimin Planlanması ve Rehberlikte Üstünleşme

8. Sınıf

**Öğrencilerimiz İçin Youtube'de Derslerimiz
DEVAM EDİYOR**

Köprü Projesi Youtube Kanalı İçin Kodu Tarat

sivasmem

